

Dynamika jihokarpatských nářečí – abstrakt

Cílem práce je zachycení vývoje jihokarpatských nářečí ve dvou státních útvarech, na severovýchodě Slovenska a v Zakarpatské oblasti na Ukrajině, v posledních 70 letech. Materiálovým východiskem jsou nahrávky nářečních promluv a jejich transkripce, získané při vlastních terénních výzkumech, prováděných od r. 2011 v uvedené oblasti, zejména v obcích nacházejících se v těsné blízkosti slovensko-ukrajinské státní hranice. Těžištěm práce je popis dynamiky fonetického, morfologického a lexikálního systému nářečí dvou obcí, jedná se o Ubľu, jež byla vybrána s ohledem na dlouhou tradici nářečního výzkumu, a Malýj Bereznij, nejbližší sousední obec na území Ukrajiny. Zde se až do II. světové války vyvíjela blízce příbuzná jihokarpatská nářečí ve shodných sociolingvistických podmínkách. Po II. světové válce však byla oddělena československo-sovětskou hranicí a dostala se do vlivu různých spisovných jazyků – na jedné straně slovenštiny, na druhé straně ukrajinštiny a ruštiny. Na základě srovnání současného materiálu s materiály starších dialektologických výzkumů můžeme sledovat nářeční divergenci způsobenou nivelizačními procesy orientovanými na různé spisovné jazyky. Údaje zjištěné v Ubľe a Malém Berezném ověřujeme na materiálu získaném při terénním výzkumu v dalších dvaceti obcích na území Slovenska a třech obcích na území Zakarpatské oblasti. Věnujeme se také současné jazykové situaci ve zkoumané oblasti a problematice přijetí kodifikovaného rusínského jazyka na Slovensku mluvčími jihokarpatských dialektů. V souvislosti s těmito otázkami se zmiňujeme i o vývoji a současném stavu národnostní identifikace mluvčích jihokarpatských nářečí na Slovensku a Ukrajině.